

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo, PL 33, 00023, Valtioneuvosto
kirjaamo@stm.fi

Viite: STM100:00/2016, STM/2830/2017

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI IONISOIVASTA SÄTEILYSTÄ

Esityksen lähtökohdat

Sosiaali- ja terveysministeriö on laatinut esityksen uudeksi säteilylaiksi.

Lailla pantaisiin täytäntöön osaltaan Euroopan unionin uusi säteilyturvallisuusdirektiivi, jossa säädetään ionisoivaa säteilyä käyttävän toiminnanharjoittajan velvollisuuksista ja säteilyn turvallisesta käytöstä sekä säteilysuojelusta säteilyvaaratilanteissa ja vallitsevissa altistustilanteissa. Eräitä asetustasoisia säännöksiä ja Säteilyturvakeskuksen ohjeita siirrettäisiin lain tasolle uuden perustuslain edellyttämällä tavalla. Lailla täsmennettäisiin nykyisiä asetuksen antovaltuuksia ja annettaisiin Säteilyturvakeskukselle valtuus antaa määräyksiä eräistä yksityiskohtaisista ja teknisluonteisista asioista. Esityksellä muutettaisiin lisäksi terveydensuojelulakia, rikoslakia, ydinenergialakia, terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista annettua lakia sekä eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annettua lakia.

Lailla kumottaisiin nykyinen säteilylaki ja sen on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi ionisoivasta säteilystä.

Lääketieteellisen Radioisotooppiyhdistys ry:n ja Suomen Kliinisen Fysiologian yhdistys ry:n yhteislausunto:

- Laissa/asetuksessa tulisi hyvin selkeästi tuoda esille säteilyturvallisuusasiantuntijan ja -vastaavan keskinäinen työnjako sekä vastuut ja valtuudet. Laissa/asetuksessa tulisi selkeästi määritellä myös näiden nimikkeiden keskinäinen johtosuhde.
- Asetuksessa/ laissa tulisi selkeästi todeta että sairaalafysiikon ammattinimike antaa ilman erillistä lisäkoulutusta/todistusta pätevyyden toimia säteilyturvallisuusasiantuntijana ja -vastaavana terveydenhuollon säteilytoiminnassa.

- Säteilyturvallisuusasiantuntijan ja -vastaavan mahdollinen lisäkoulutuksen sisältö tulisi asetuksessa selkeästi tuoda esille (vastaavasti kuin liitteessä 6).
- Asetuksessa tulisi selkeästi tuoda esille mitkä ammattiryhmät voivat tehdä mineraalitiheysmittauksia DXA-laitteistolla. Mittauksia tulisi voida tehdä myös esimerkiksi bioanalyytikot ja sairaanhoitajat jotka ovat saaneet ko. menetelmään ja säteilyturvalliseen työskentelyyn työpaikkakoulutuksen. Työpaikkakoulutuksen riittävyden tulisi arvioida ja hyväksyä säteilyturvallisuudesta vastaava henkilö.
- Lain pykälän 113§ mukaan toiminnanharjoittaja tai lääketieteellisestä altistuksesta vastaava lääkäri voi valtuuttaa asianmukaisen lisäkoulutuksen saaneen isotooppikuvantamiseen perehtyneen muun terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamaan isotooppilääketieteen yhdistelmälaitteella tehtävän ennalta määritellyn vakio-ohjelman mukaisen natiivitetokonetomografiatutkimuksen, jos tutkimus on kiinteä osa isotooppikuvantamista. Vastaavan lääkärin sijasta valtuutuksen pitäisi voida tehdä ainoastaan säteilyturvallisuudesta vastaava henkilö, joka voi todeta laitteiston käyttöön ja säteilyturvallisuuteen liittyvän lisäkoulutuksen riittäväksi.
- Asetus 22§, kohta 8: vastaavasti kuin sairaanhoitajille, myös bioanalytikolta tulisi vaatia isotooppilääketieteen kuvantamisen koulutus (ei sisälly bioanalyttikon peruskoulutukseen).
- Laissa / Asetuksessa tulisi vielä selkeämmin tuoda esille vastuu lääketieteellisestä altistuksesta rajatusta röntgentutkimukseen lähettämistapauksissa.
- Asetus 22§, 1 momentti, 1 kohta: Onko jokaisessa isotooppihoitoja antavassa yksikössä tässä kohdassa mainitun koulutuksen omaavaa isotooppilääkäreitä? Nykyään isotooppilääkärinä toimii usein radiologi, joka on tehnyt molekyylikuvantamisen erikoistumisopinnot.
- Asetus 22§, 1 momentti, 3 kohta: Sairaalfysiikan tulisi olla tavoitettavissa/käytettävissä myös vakiintuneita isotooppihoitoja annettaessa säteilyturvallisuuden varmistamiseksi.
- Asetus 11§, 2 momentti: Asetuksessa on epäselvästi ilmaistu kuka on radioisotooppihoidosta vastaava lääkäri. Onko kyseessä isotooppilääkäri, joka hoidon antaa vai onko kyse hoidon määräävästä lääkäristä, jonka

vastuulla on nykyisin määrittää annettava annos. Tämä koetaan ongelmalliseksi pykäläksi siitä syystä, että useissa sairaaloissa ei ole isotooppilääkäreitä käytettävissä ja oikeutukset hoitoihin annetaan etänä. Hoidon jälkeen ei siis myöskään ole isotooppilääkäreitä kotiuttamassa potilasta. Tämä voi aiheuttaa merkittäviä hankaluuksia maanlaajuisten palvelujen järjestämisessä jos säteilylakiin kirjataan teksti siten, että isotooppilääkäri on se, joka vastaa hoidosta.

- Oikeutusarviointi: Luuston mineraalitiheysmittauksen (DXA-laitteistolla) oikeutusarviointia tulisi väljentää siten, että se voi tehdä paitsi radiologi niin myös isotooppilääkäri.

Jyväskylässä 31.8.2017

Lääketieteellisen radioisotooppiyhdistyksen puheenjohtaja

Kirsi Timonen

Lääketieteellisen radioisotooppiyhdistyksen sihteeri

Mikko Hakulinen

Suomen kliinisen fysiologian yhdistyksen puheenjohtaja

Pekka Malmberg